

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 1. ANULU XVIII.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: Joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor: foiei pe afara la c. r. poste, cu ban-ga'ta prin scrisori francate, adresate contra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu . . . era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. entru prine, si tieri straine pe anu 12 o 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inserțiile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 1/13 Ianuariu 1870.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“.

Cu inceputulu anului 1870, se deschide prin acést'a prenumeratiune noua la acést'a foia.

Atragemu atentia onoratului publicu ca in anulu urmatoriu, fiindu sinodu archidiecepsanu in primavera si congressu metropolitanu in toamna, „Telegrafulu Romanu“ va fi de interesu deosebitu din acést'a privintia. Elu va fi diuariulu celu mai de aproape de lucrările acestoru reprezentantie nationali bisericesci si prin urmare i va fi cu putintia ale si aduce mai ingraba de catu ori care altu diuariu romanescu.

„Telegrafulu Romanu“, va esi cá si pana acum de doue ori pe septamana Joi'a si Duminec'a — Pretiulu abonamentului e:

Pentru Sabiu pre anu 7 fl., pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trannia si Monarchia austro-unguresca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romania si strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardii a cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiunea ni se tramite francate — adresandu-le de dreptulu la

Editor'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiu.

La anul nou.

Obiceiulu este cá in momentul schimbarei anului sa faca fia-cine o reprivere preste celu trecutulu. Dela acést'a limite, intre trecutulu si viitoriulu, sa mai arunce odata privirea pre cale inapoi, cá sa-si póta lua unu resumatu din cele intemplate, in viitoriulu, in care au a se intempla alte lucruri inca póte numai aspirate.

Noi de asta data incredintiamu urmarea acést'a fia-caru'a si iute ne intorcemu privirea spre viitoriu, carele cu catu e mai nechiaru, cu catu e acoperitu de veluri mai grose, cu atát'a trebuie sa ne apropiamu de elu mai cu precautiune, mai pregatiti, pentru cá la totu pasulu ce-lu vomu calca spre cele aspirate sa aflamu unu drumu liberu de ori-ce poticnela si pregatitu de a ne duce la tienti'a nostra dorita.

Tienti'a nostra este prosperarea nationala.

Acést'a este curendu pronunciatu. Insa dupa ce stamu a medita catu de putienu asup'a frei si partiloru ei, vedemu, ca ne aflamu inaintea unei opere, carea da de lucru la atatea milioane, din câte se compune natiunea nostra. „Tantae molis erat romanam condere gentem“

Este de multu de candu apucati de vertejulu politicu, abia ne mai remane tempu, de a medita celu putienu asup'a altoru afaceri de natura mai putienu politica. Deci acum candu stamu inaintea unei parti a viitoriului si avemu inaintea nostra unu operatu mare de privitu si studiatu sa ne incercamu putienu si la analis'a lui.

Partea cea dintai a modulu vietiei a fia-caru' poporu stabilu e agricultura.

Scimu cu totii in ce stadiu se afla acestu ramu de vietia la noi. Tempurile au modificatu la noi putienu instrumentele si modulu lucrarei pamentului, decum s'a perpetuat cá o traditiune din tata in fiu inca da prin seculi celoru prime colonie romane.

Astadi vedemu ca lumea civilisata lucra cu atát'a diligentia pana si la instrumentele pentru dis-

trugerea vietiei omenesci. Puscu cu acu si alte feluri de sisteme; tunuri de cari se umplu pre dinapoi si alte feluri de arme se inventeaza mai pre fia-care di. Noi sa luamu notitia despre tote aceste si se ne dicemu, ca deca omenimea inainteaza in perfectiunarea unoru lucruri, cari numai indirecte i servescu spre ore care folosu, nu e detorintia cu atatu mai mare a fia-caru' omu si a fia-caru' poporu de a se interesá, de a primi, de a introduce la sine moduri de lucrare, instrumente de acele ce nu distruescu, ci construescu societatea omenesca?

Tieranulu nostru e forte lucratoriu. Decum se desprimiveréza elu e, in fia-care di, mai tote 24 orele pre campu. Si cu tote aceste sporesce putienu. Trebuintiele lui s'au mai imultitu si chiaru si acele cari nusu mai multe cá de alta data s'au mai scumpitu, pentru ca bratiile cele estine de alta data se rarescu pre di ce merge; ele se impartu la lucrarea drumuriloru de feru, se impartu, de-si inca incetu si putienu, la industria, se impartu si se voru impartu la fabrici cá lucratori cu mai multa tignela si venitu mai siguru.

Impregiurările aceste trebuie se indemne pre agricultorii nostri la modificári, la procurarea mijloceloru, prin cari cu bratie mai putiene se póta produce, deca nu mai multu, deca atatu catu au produsu mai inainte spre a-si pute sustiene ecubribulu intre venitu si erogate.

Altu ramu de vietia este celu alu economiloru de vite. Situatiunea topografica, geografica a tierrei si chiaru si cea politica a avisatu pre o multime de omeni la cultura acestui ramu de vietia. Durere, ca acei'a-si omeni nu l'au sciutu exploata din destulu. Pentru ca pre candu ei produceau lucruri necesari pentru industria, se opreau numai la productiune si mai departe folosulu celu mai mare, celu castigatu cu mai multa comoditate trebuia sa trece in manile altor'a. Astadi situatiunea politica si in parte si cea economica ingreunéza pasu de pasu cultura viteloru in modulu de pana aci. Viitoriulu pretinde si delo acesti ce se ocupa cu densulu o precugetare matura, ca ce e de facutu; cáci a lasa sa se gramadesca evenemintele, fara de a le preveni cu ce-va coresprindietoriu impregiuráriloru celoru noue, este atát'a catu a se lasa respectivii sortiei se faca ce va voi cu densii. Avisulu ce li-lu da teritoriulu ce-lu locuiescu este, ca de aici, adeca din acesti ce se ocupau mai inainte cu economi'a de vite, are sa iese contingentulu celu mai mare de acei individi, cari au sa imbratisieze industria. Apele cele multe si limpezi ce traverseza mai la fia-care doue-dieci de pasi siesurile dela pótele carpatiloru, padurile si muntii cu diferite minerale, cari vinu intr'ajutoriu industriei, suntu totu atatea indigitatiuni cátra ramulu acest'a de vietia si apoi acei multi, cari cunoscú din deselesu loru calelorii strainetatea, suntu totu asiá de opti de a desvoltá din trensii intreprindietori, cari se lia mijlocitorii intre producentii industriei si, incatu cere trebuintia, intre producentii producteloru, din cari se faca industria manufacturele.

Acestu ramu sociale este comerciulu. Acést'a, ne spunu cei behrani, pre tempurile candu monopolulu „cultivatoriloru orientului“, (a celoru cari numei prin sisteme opritorie scieau si puteau sa faca ce-va) nu suferea, in puterea legiloru positive, industria si comereiu in manile romaniloru, nu puteau sa póte nici industria nici negotiu, se facea de romani sub firma grecésa. Inse se facea in mesura mare. Deca ne preumblamu numai pre vre-o cate-va strade mai de capetenia ale Sabiului, aflamu ca casele din deceniele trecute, cari suntu zidite mai cu gustu si mai cu simetria suntu zidite de comercianti romani. Astadi abia mai suntu vre-o optu firme romanesce in

Sabiu. Acést'a e unu exemplu singuratecu si ni se pare ca si in multe alte parti comerciantii romani in locu sa se imultiescu se imputienéza. Viitoriulu insa si in privintia acést'a ne chiama cu deosebire pre romanii cei din imperiulu austro-ungurescu cátra acestu ramu, pentru ca elu este acelu, carele, purtatu cu buna chibzure, nu aduce numai buna stare, dara individulu respectivu i deschide cunoscinti'a lumii intregi si a referentieloru ei materiali. Acést'a stare produce pre cetatienii cei practici si folositori, pentru cá ei se puna in miscare productiunea tieriloru celoru mai diverse spre folosulu partiloru aceloru de lume, cari se punu in contactu prin ei.

Inteliginti'a, si cea preotiesca si cea mirena, nu o vomu contrage cu ocaziunea acést'a in cadrulu privirei nostre de anulu nou, pentru ca ea, precatu o ierla impregiurárele, face destulu si pre terenu politicu si pre terenu nationalu-bisericescu. Candu celelalte ramuri amintite pana aci aru fi in alta stare, atunci si cátra ceste din urma amu mai adauge unele postulate. Totu ce amu poté dice in acestu locu este, ca incepe a se simti in ambe directiunile inteligintiei unu felu de recela cátra imbratisierea literaturii nationali, de unde urmeza ca barbati multi, cari aru poté pasi cu ceva folositoriu pre ori care terenu alu sciintieloru, se retragu in lalt'a recelei séu de totu, séu se decudu pre a nevoia a edá vre unu opu. Ei se temu ca opulu loru dupa trecerea a cátoru-va esemplare are se remana pentru anticuaru, séu, cá marfa mórtá se cuprinda locu in vre-unu magazinu. Din acést'a urmeza apoi si a don'a dauna nationala, ca omeni, cari cu ori si ce pretu voiescu se faca reclama, pasiescu in publicu cu câte o compilatiune séu cu nisce idei scrintite, sub titulu si firme grandiose, incatu serbadiescu cu scrierile lor si putienulu gusta ce mai este la unii altii cátra literatur'a nostra. Reulu acést'a, in interesulu viitoriului nostru, este datori'a inteligintiei de alu opri prin sinceritatea ei. Se intempla adese sa vedemu aparandu opuri mediocre, inse fiindu ca autorulu e favoritulu unei partide politice ori sociale, fara de a i se ceti opulu de cineva si fara de alu judeca dupa valorea lui este trambitatiu in publicu pre langa nisce epitele stereotipe de „sublimu“ etc. din contra deca autorulu unu opu bunu nu are norocirea de a fi favoritulu trambitasiloru, apoi siede cu elu. Odata inteliginti'a sincera, si dandu-si parerea in publicu dupa cum afla in realitate unu opu, folosesce siesi, folosesce autorului, carele si póte indreptá erorile si in fine folosesce publiculu celu numerosu, carele se invatia si elu a nu lua totu ce se tiparescu de adeveru, ci i se atrage prin critice atentia asup'a scaderiloru si asup'a bunatátiloru din literatur'a sea si prin acést'a dovine si elu in ore care mesura judecatoriu asup'a tesaurulu literaturii seles.

Precum se vede din cele de mai susu partea esentiale a unu diuariu politicu o amu trecutulu de asta-data cu vederea.

Amu disu la multe ocaziuni, candu ne-a fostu vorb'a despre politica, ca noi avemu inaintea ochiloru numai pre cea nationala. Deci si de asta data totu asiá dicemu. Si in locu de a ne cufundá prin stepele cele sterpe ale conjecturáriloru intre sistemele politice, noi cu tota seriozitatea strigamu conationaliloru nostrii: meditati asup'a celoru dise de pana aci, indreptati-le, mai amplificati-le si apoi puneti-le in lucrare si ve-ti folosi natiunei de o mia de ori mai multu decatu cu diece programe de dualismu, multalismu séu centralismu si câte ismuri mai suntu. Si credemu ca acést'a va fi gratulatiunea cea mai fertile ce o póte aduce cine va unei natiuni in secululu nostru, carele a intratu deja in unulu din ultimele decenii ale seles, in

1870.

Evenimente politice.

Ministrul din Cislaitania sunt provocati de M. S. a purta inca provisoriu afacerile si mai departe.

Confiniile militare dau de lucru in cercurile respective. Deputatii senatului imperiale incepu a se interesa de afacerea acésta. Unu deputatu din stâng'a estrema are de cugetu se faca o interpelatiune in un'a din cele mai de aproape sedintie in privinta a transformării regimentelor confinari in provincia civile si adeca :

1. Déca regimulu cislaitanu are cunoscintia despre o invoire facuta cu ministerulu ungurescu pentru transpunerea confinielor militare in administratiunea jumetăței ung. a imperiului si 2. ce felu de mesuri are de cugetu se itreprinda ministerulu, pentru că se apere interesele regatelor si tierioru reprezentate in senatulu imperiale.

Din Dalmati'a se scrie la „N. Fr. Lt.“ ca pacificatiunea nu merge asiá dupa cum o descriu oficiosele ; din contra Crivoscianii amána continuu terminii fipsati pentru intalnire cu comisarii imperatesci si facu mina de a prelungi lucrurile pâna in prima-vera, cându voru a reincepe lupt'a de nou.

Archiducele Albrecht se afla la Parisu. Caletori'a acésta are diverse interpelatiuni. Unii o aducu in legatura cu candidatiunea archiducelui Victoru la tronulu vacantu din Spani'a.

Comisiunea de adresa a casei magnatilor din Translaitania.

La sedintia comisiunei, emise spre elaborarea adresei, din 7 lun. c. n., cărei'a a pres editu cavalerulu de Schmerlig, au luat parte, afara de min. Dr. Berger ministerulu intregu.

Referintele, cont. A. Auersperg, propune proiectulu de adresa compusu de comisiune. Acelu proiectu accentuéza, dupa cum se spune, in modu categoricu, sustinerea constitutiunei, lips'a de reforme la alegeri, fara inse de a trece in detaiuri, in privinta nesuintieloru de complanare contine proiectulu unu pasu, care arata, ca ce au fostu cu putintia s'a facutu.

Adres'a s'a desbatutu paragrafa de paragrafa si in fine s'a primitu fara schimbări insemnate de majoritatea comisiunei.

Minoritatea, constatatoria din principele Czartoryski, princ. Jablonowski, pr. Lobkowitz, pr. Schwarzenberg si contele Kuefstein, dechiară ca de vreme ce nu are sperantia a reusi cu parerea sea, se va retiené dela ori si care desbatere in comisiune si va presentá casei votulu minorității, a-lu cărui, aperatoria e anuciata princ. Lobkowitz.

Ministrul n'au luat parte la discussiune, nici n'au fostu provocati de cătra vre-unu membru alu comisiunei a se pronuciá in óresi-care privintia ; presedintele min. cont. Taaffe si-au esprima sperantia că in 14 zile va puté publicá pacificatiunea deplina a Dalmatiei, prin care dechiaratiunea comisiunea inse nu s'a vedintu silita a schimbá textulu adresei, de vreme ce, dupa parerea comisiunei, e de a se tiené in vedere numai starea presenta a lucrurilor.

Si asiá si-a finitu comisiunea afacerile sele intr'o sedintia ; spre desbaterea proiectulu de adresa va tiené cas'a sedintia, dupa cum aflámu din isvoru siguru, inca in septamán'a acésta.

Comitetulu Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporulu románu cu privintia la punerea in lucrare a regulării mijloceloru spre ajungerea scopulu asociatiunei ne tramite urmatóarele :

Nr. 295 din 1869.

Pré stimate Domnule!

Adunarea generala IX. a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporulu románu, in sedintia sea a II. tienuta in Siomeut'a mare in 11 Augustu 1869 a primitu prin conclusulu seu de sub p. XV. alu protocolulu respectivu, reproducu in fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ nr. 20 din 1869, regulamentul alaturatu aici sub % de alu seu, si a concrediutu esecutarea acelu'a, comitetulu Asociatiunei.

Voindu deci comitetulu a coresponde insarcinării acéstei'a, a conchisu in sedintia sea de astadi :

I. Formarea si arondarea despartimenteloru cercuali din tóte acele districte, comitate si scaune asup'r'a cărora se estinde dupa statutele Asociatiunei, teritoriulu acéstei'a, va se dica : sa se formeze câte unu despartimentu cercuale :

1. in Brasiovu din districtulu Brasiovului si scaunulu Treiscaune (Háromszék) ;
2. in Fogarasu din districtulu Fogarasului, scaunulu Cohalmului si scaunulu Cincului ;
3. in Sabiu din scaunulu Sabiului ;
4. in Sebesiu din scaunulu Mercurei, alu Sebesiului si alu Orastiei ;
5. in Hatiegu din tienutulu Hatiegiului ;
6. in Dev'a din tienutulu Deveii, Uniadórei si alu Dobrei ;
7. in Abrudu din tienutulu Albei inferióre de susu, séu alu intregilor munti apuseni ;
8. in Belgradu din cealalta parte a Albei inferióre ;

9. in Baia de Crisiu din comitatulu Zarandului ;

10. in Clusiu din comitatulu Clusului ;

11. in Simleulu Silvaniei (Szilágy-Somlyo) din Crasn'a si Selagiu ;

12. in Deesiu din comitatulu Solnocului interioru ;

13. in Gherla din comitatulu Dobacei ;

14. in Siomeut'a mare din districtulu Cetăței de piétra ;

15. in Naseudu din districtulu Naseudului ;

16. in Bistritia din districtulu Bistritiei ;

17. in Reghinulu sasescu din comitatulu Turdei de susu ;

18. in Turda din comitatulu Turdei de josu si din scaunulu Ariesului ;

19. in Muresiu Osiorheiu din scaunulu Moresiului ;

20. in Blasiu din comitatulu Cetăței de balta ;

21. in Sighisior'a din comitatulu Albei superióre si din scaunulu Sighisioréi ;

22. in Mediasiu din scaunulu Mediasului si alu Noerichului.

II. Cá prin unu cerculariu indreptatu cătra collectorii Asociatiunei, cá organele acéstei'a, aflatori in susu numeratele despartimente, séu — neafându-se in vre-unu despartimentu colectoru — adresatu cătra alti barbati de incredere, si cunoscuti de zelosi in promovarea binelui publicu, sa se provóce acésti'a a conchiamá pre o di anumita, membrii Asociatiunei, intrég'a intielegintia si pre fruntasii din despartimentu, in loculu resiedintiei comitetulu cercuale spre acelu scopu, cá dupa intielesulu regulamentulu, la olalta se constitué comitetulu cercuale, care va avé a face arctare despre infintinrea sea numai decátu comitetulu Asociatiunei, apoi se va ingrigi despre infintinrea agenturilor comunale, si de aplecarea celorlalte dispozetii din regulamentu.

III. Cá in fiecare despartimentu sa se imparta 80 de esemplarie ale regulamentulu la sciutorii de carte prin collectorii Asociatiunei séu prin alti barbati de incredere.

Deci aducându-se acéstea concluse la cunoscintia, esti amicabilmente poftitu, ale primii in parte de indreptariu, iera de alta parte a lucrá conformu acelor'a, a te pune adeca fara întârdiare in cointielegere cu cei-alti colectorii ai Asociatiunei, séu cu alti barbati de ai nostrii de distinctinne, locuitori in despartimentulu, de care te tieni Preastimatu Domni'ata, si fipsându cu acésti'a o di, se conchiamati pre diu'a a ceea, pre toti membrii Asociatiunei, pre intielegintia si pre fruntasii ro-

FOISIORA.

Epistol'a seniorului Cocsu episcopu de New-Iorcun adresata papei, aprópe de fitorulu conciliu ecumenicu.

(reprod. dupa „Fói'a oficiala biser.“)

Prea respectabilulu Pius, episcopu Romei vechi si metropolitu ; si, altcum, cu favórea consilieloru ecumenice, patriarchu, primatu, avendu jurisdictiune asup'r'a provinciilor suburbiale din Itali'a meridionala ; gratia si pace fia-ve in de ajunsu.

Venerabile confrate !

Adresându-me voue fara a ve dá titlurile diplomatice pre care suveranitatea vóstra temporală le-au facutu cunoscute in lume, eu n'amu intentiunea de a nu ve pazi respectulu. Inse positiunea mea de episcopu americanu de ritulu anglicanu nu mi dá nici de cum dreptulu de a ve apropiá in rolulu vóstru de rege. Eu nu a-si avé decátu a face, nimic'a mai multu, decátu a ve recunósce functiunile pre cari vi le-au insusitu óre-care biserici latine, cá la siefulu loru spiritualu. Cátu e pentru mine, eu nu v'asi cunósce decátu cá episcopu alu Romei si patriarchu prin dreptulu canonicu, cu atát'a mai putienu cá sucesoru a unui Nicolau séu a unui Hildebrand, decátu sucesoru a lui Linus, a lui Clementu si a stului Gregoriu. Cá astfelu, voi aveti, eu o recunósce, pretensiuni fórte juste de a ve respectá ; si, din care cauza, ve scriu cu precautiunile detorite demnităței vóstre canonice, vorbindu-ve cu totul, dupa stilulu primitivu, cá la confratele meu in episcopatulu universalu, cărui'a spiritulu sántu i-au incredintiatu guvernamentulu bisericeii

catolice. Ocasionea ce me aduce de a ve serie este acésta : A-ti publicatu, cu dat'a din 29 Iuniu 1868, óre-care epistole, in care esindu-ve din limitele afaceriloru vóstre locale si provinciale, v'ati adresatu pâna la unu punctu óre-care la tóta ras'a omenésca. — Intentiunea vóstra declarata in acele epistole aru fi de a se aduná totius catholici orbis antislites (tóta sum'a arhierieloru catolici), intr'unu consiliu pre care a-ti dori a-lu considerá cá ecumenicu. Eu nu putienu a renuciá nici de a nu participá la ras'a omenésca pre care o amenintati, nici la episcopatulu catolicu, despre care faceti o mentiune mai particulara. Eu n'amu d'ra necesitate de alta scuse, pentru cá se ve respundu in calitate de episcopu si omu.

Déca nu v'ati fi adresatu decátu la episcopii de confessiunea tridentina, adeca la acei ce se numescu „a bisericeii catolice romane“, biserica ce-si trage originea sea dela consiliulu de Tridentu, atunci nu s'aru fi datu locu la nici unu respunsu din parte-mi. Dara a-ti adoptatu limbagiulu temporiloru primitive ; v'ati servitu de termini din simbolulu din Nich'a a cărui sensu este definitu ; si in acéstu sensu trebuie se ve ascultu. In acéstu simbolu „biserica catolica“ — Istoria trebuie se ve fi invetiatu bine, voiesce a dice, o biserica unde nici unu episcopu n'are nici o superioritate asup'r'a confratiloru sei. Nici unu consiliu a acéstei bisericeii n'au fostu nici odata adunatu de unu episcopu alu Romei ; si in acésta biserica simbolile suntu neschimbate. Deci déca ve numiti catolicu, nu aveti dreptulu de a intrebuintá termini de acésta in unu sensu diferitu de valórea loru si de intentiunea loru primaria. Permeteti-mi deci, mai intai, de a ve intrebá prin ce autoritate a-ti convocatu pre toti

episcopii a tóta lumea catolica, a se intruní cu voi in consiliu. Cánónele antice au marginitu provinci'a vóstra in regiunea suburbiana a Italiei impreuna cu insulele in apropiere. Mai incolo, st. Ciprianu dice : Episcopatus unus est cujus a singulis in solidum pars tenetur, (episcopatulu este unulu care parte se tiene de fia-care intacta). Ea nu scie déca episcopatulu catolicu v'aru fi conferatu autoritatea de a convocá. Mi se pare ca n'ati obtienutu nici invoirea episcopulu Romei nóue, nici a episcopiloru scaaneloru apostolice din orientu. Se dice din contra, ca acésta au desaprobatu conduita vóstra, dupa cum o facu si eu in numele umilitu alu rangulu.

Este adevératu ca episcopii de Halcidon au recunoscutu o primatiune óre-care de onóre apartienetória scaunulu vóstru „pentru ca erá capitala imperiala“ ; dara au conferitu totu aceleasi privilegii scaunulu din Constantinopole „pentru ca erá Roma nóua.“ Acésta-i sensulu tuturoru cánóneloru facute in cele patru concilii mari, pre care st. Grigoriu predecesorulu vóstru, nu in papotate ci in patriarchatulu vóstru legitimu suburbianu, le venerá totu astfelu dupa cum si pre cele patru evangeliu. Sunteti deci voi mai superiori decátu elu, voi care ve ingrigiti asiá de putienu de aceea ce au ordnatu acele sínóde, cá se tratati pre confratii vóstri in episcopatu intr'unu modu cu totul contrariu cánóneloru catolice ?

In locu de a soliciá, celu putienu, consentimentulu scaaneloru antice si apostolice a orientulu, voi a-ti cutesatu a adresá cuventulu confratiloru vóstri in episcopatulu catolicu, dupa ide'a si consultulu óre-cároru demnitari ai episcopiei vóstre, pre cari-i numiti cardinali.

mâni din despartimentul Domnilor Văstre, la locul resedintiei subcomitetului, unde lucrându conform dispozițiilor din regulamentul alăturat, sa corespundeti ulteriorului cuprinsu din concludu citatu su : II.

Domnii, cari vor primi acelea 80 de exemplare ale regulamentului, destinate pentru scitorii de carte din despartimente, se aiba bunetate a le impartii numai decâtu între aceia, că sa se pōta ceti și studiá înainte de convenirea in locul subcomitetelor.

Din sedinti'a comitetului Asociatiunii transilvane, ținuta in 7 Decembre 1869, in S a b i u.

I. H a n n i ' a N. R u s u
V. pres. Secr. II.

Dela Conciliu.

In „Presse“ cetim o epistola interesanta in caus'a iesuitilor. Episcopulu din Grenobl au avutu cu episcopulu austr. Strossmayer o sfada. Cuvintele celui din urma, indreptate cătra iesuitii, au datu ansa cardinalului Capalti a intreveni, și inca cu cuvinte de totu nemoderate și nepotrivite. In decursulu atacurilor contra iesuitilor au fostu ținuta privirea tuturor asupr'a lui Beckx, generalului iesuitilor, carele prin ținut'a sea cu ocaziunea acést'a pre toti i-a pus in uimire ; nu numai ca a tacutu, dera chiaru nici faci'a pre un momentu nu si'a schimbatu. Multi erau de parere, ca acestoru atacuri va urmá din partea papei un „monitum“, prin care se va face membriloru conciliului cunoscutu ca nemoderarea nu corespunde demnității și scopului santei adunări.

In locul acelu monitu s'au ivitu inse determinarea nestramutavera a regulamentului constata-toriu din 103 de puncte. Unulu dintre aceste puncte e de mare interesu, căci prin acel'a se comanda dignitariloru, a-si dá votulu fiesce-care prin voce audivera inaintea papei ; va se dica, volens nolens, trebuie sa te invoiesci, baremu „sub conditiune.“

Despre aceea episoda scrie mai departe : Vorbirea episcopului Strossmayer e de totu insemnata și a facutu impresiune mare. Cuventarea cea flu-enta a duratu mai bine de o óra, fara de a osteni pre ascultatori seu a-i face nepacienti.

Mai multi de 200 de episcopi sa-si fi aretatu recunoscinti'a cătra vorbitoriu, parte in persóna, parte prin carti de visita. Indata ce s'au auditu cu-ventulu lui Strossmayer in orasio, au urmatu invi-tări preste invitări, in cele mai elegante salóne, in cele mai alese curcui. Tóte acestea se paru a fi unu răspunsu la cuvintele cele nemoderate ale legatului Capalti. — Despre cuprinsulu vorbirei scrie : Strossmayer cercetându viét'a lui Christosu

au aretatu, ca Mantolitorulu pretotindenea au fostu tipulu invetiaturei, fapteloru bune, blandetiei, indu-rării și ingaduintiei ; au aretatu ca totu acel'a-si caracteru, totu aceea-si inbire are, și trebuie sa aiba și biseric'a lui. Ce facemu noi inse facia cu acestea ? Ce pretindu unii dela noi se facemu ? Noi anatemisámu, noi escomunicámu, noi pu-nem la indice, noi strigámu „Heresis !“ „Schis-m'a !“ s. a. — Că unu tresnitu au resonatu cu-vintele lui ; acést'a paralela au produsu unu efectu intru adeveru cutremuratori.

Nu mai putiena impresiune au facutu oratiu-nea unui episcopu americanu, care in cuvinte ape-sate accentuá-se, ca a fostu profesore de nautica, de teologia și ca si alte sciintie nu i suntu necu-noscute. Se vede suprinsu ca e chiamatu aci, pentru de a plesni sciintiele in facia, de a osândi sirguintiele sciintifice. Biseric'a n'are misiunea a-cést'a și e și intrebare, ca afla-se aci destula pri-cepere in astfelu de cestiuni. Biseric'a aru face mai bine, cându s'aru nesoi, a-si sterge peccatele cele vechi ; aru face mai bine, cându aru dechiará ca cei negri cu cei albi au asemenea drepturi. Voiescu ei a eschide pre laici (mireni) dela sciintie, a face sciintiele monopolu pentru pretime seu pentru o parte din cleru ?

R o m a n i ' a.

In sedinti'a camerei din 17 Dec. Deputatulu Codrescu interpeléza pre min. de interne despre ati-tudinea sea fatia cu evreii.

Min. raspunde :

Despre aliantia israelita, in adeveru, dloru, totu ceea ce a spusu d. Codrescu este adeveratu ; acést'a aliantia esista, e sustienuta prin multe ca-pacități, prin multe poteri financiare, incátu in stra-inatate a ajunsu a fi o putere care tratéza dela su-veranu la suveranu ; și déca trebuie se multiamim lui Ddieu de ceva, multiamim ca noi pana astadi, nati-une mica, amu fostu destulu de puternici, destulu de ajutati de impregiurări și de patriotismulu tieriei, cá pana astadi in tier'a nóstra, mai pucinu decâtu in ori-ce alte tieri multu mai mari, acést'a aliantia israelite are mai pucina actiune ; acést'a o afirmu și o spriginu. Rolulu acestei aliantie a spusu dlu Codrescu fórté bine cá ingrijesce chiaru popóre mai puternice decâtu noi, și prin urmare trebuie se ne ingrigesca și pre noi ; și aci vede fórté bine onor. d. Codrescu ca nu e unu ministru de o parte, unu deputatu de alta parte : toti suntemu románi, toti suntemu de acord in acést'a cestiune. (aplaude una-nime)

On. d. Codrescu a citatu și óre care cuvinte ale dlu Armand Lévy, in care se dice ca minis-

tericlu actualu aru fi promis . . . nu sciu de. Ei bine, permiteti-mi de aci, dupa acést'a banca, se tramitu dlu Armand Lévy o desmintire formale, ori unde s'aru aflá elu ! (aplaude unanime indelungu repelite).

D. Armand Lévy e crescutu la acea scóla de ómeni cari nu sciu : anteiu, ca conversatiunile par-ticulare nu se reproducu fara permissiunea celui cu care lea ținutu ; alu doilea, cari n'au nici macaru delicatetia și datorita de a reproduce cu esactitate cuvintele rostite. Cându amu intratu in ministeriu, preste trei dile m'amu treditu cu o persóna care a cerutu audientia, spunendu ca e rabinulu Lévy. A-cestu domnu a venitu la mine și s'a adresatu astu-feliu : suntu insarcinatu de aliantia israelita se-ti facu intrebarea : care e politic'a ce D-ta esti hota-ritu se padiesci in cestiunea israelitiloru ? La acést'a intrebare, iertati-mi espressionea. — amu pusu mánile in posunariu și amu răspunsu : Nu cunosc aliantia israelita ; (aplaude unanime) ea nu face parte din acele poteri garante cari au dreptulu . . . (a-plaude sgomotóse).

Eata ce amu răspunsu eu, și, déca dlu Co-drescu aru bine-voi se caute in colectiunea archi-velorulu israelite, aru gasi acelu raportu, unde se dice : tieranulu dela Dunare a răspunsu asiá : n u c u n o s c u p r e a l i a n t i ' a i s r a e l i t a .“ (aplaude prelungite).

Acestea, dloru, odata dise, ve declaru ca si noi cá guvernulu suntemu preocupati de acést'a cesti-une ; și cá se respingemu acést'a putere care are talente și dibacia de a bate la tóte usiele, cându unele le gasesce inchise se adreséza la alte-le, cari in totu momentulu face greutáti nu numai nóue, dera tuturor și pretotindené, avemu trebuintia și de altu-ceva, căci nu puterea unui ministru e de ajunsu : e puterea D-vóstra tuturor care cu totu impreuna . . . (aplaude unanime). Căci, dloru, ce va poté face unu ministru singuru ? Chiaru on. d. Codrescu si-a pusu aceste cestiuni : se oprimu com-itatele ? se oprimu dinariile ? nu socotu ca cere cineva acestea.

O voce. se opritu invasiunea.

D. Ministru de interne. Invasiunea ! A ! eata alta cestiune. Invasiunea nu se pōte opri cu situ-atiunea geografica a fruntarielorú nóstre, și cându pichetele suntu in departare unele de altele o posta și jumetate. Jidani nu intrá in tier'a prela treca-tóre, ci intra in tier'a printre trecátóre. Voiu rugá pre on. deputati dela Bacau și Romanu sa se uite primaver'a și tómn'a la acele síruri de furnici cari vinu din susu și trecu in josu spre Galati, Foc-siani, etc. unulu dintr'aceia nu intrá prela treca-tóre, ci printre trecátóre.

Dera se lasámu intreruperea on. d. Fetu si se revenim la cestiune.

Acést'a demnitate este necunoscuta bisericeii catolice' și nici odata n'au fostu adunatu unu consiliu ecumenicu prin vointia unoru astfelu de per-sóne. Se dice ca esista cardinali de acesti'a ce n'au nici decum episcopii, și ca alții n'aru fi nici chiaru preoti ci simpli diaconi.

Audit'au óre cine-va spuindu-se ca aru fi per-misu la asemenea persóne a se adresá episcopatu-lui catolicu, de care voi marturisiti, celu putient prin cuvinte, ca le-au instituat spiritulu sántu spre a guverná biseric'a ?

Ce suntu deci acesti demnitari pre cari-i numiti cardinali și care-si permitu de a usurpá func-tiunile de episcopatu deplinu și de a lucrá cu voi in locul Patriarchiloru apostolici ce au ținutu totu-deun'a rangulu primu in biseric'a ? St. Iero-nimu, este adeveratu, acusa pre diaconii romani de o insolentia mare și de o mandria esagerata ; dera vediu'au cine-va astfelu de persóne de a-si aro-gá functiunile cele mai sacre, de sucesori ai apos-toliloru ?

Este inca multu mai neplacutu, venerabile con-frate, ca voi dati scrisórilorú vóstre numele de : Indictio, annunciatio, convocatio, statutum, decretum, mandatum, praeceptum, observatio, (juramentu). Aceste cuvinte de adrese cătra confratii vostri suntu lipsite de spriginulu stei Scripturi, și biseric'a ca-tolica nu permite nici unu episcopu de a intrebui-nú relativu de alții asemenea limbagiu. Pentru ca adeveratulu catolicu nu recunósce nici decum alte statute decâtu canónele facute și stabilite prin biseric'a intréga prin sinodu. Cátu despre decrete, voi a-ti unatu óre ca decretele a căroru stilu i lu-ținutati au fostu abrogate definitivu prin chiaru doc-órii vostri, cá piese fabricale ? Nu esista nici unu

exemplu pentru limbagiuulu vostru afara de acelu alu violenței condamnatu dejá. Acést'a violența au asi-guratu dejá multu tempu predicesórilorú vostri la scaunulu bisericeii occidentale, o usurpatione pre care o au inceputu Nicolau I și care au trecut dupa aceea in institutiunile feudale a sucesórilorú lui Carolu celu mare.

Acést'a maniera n'au insielatu din nenorocire nici odata pre greci ; și anglicanii n'au simtitu mai bine calumni'a cu care i-au urmatu pre greci, revinudu la vechi'a disciplina. Dupa aceste, tronulu vostru este de multi seculi cadutu dela comuni-catiunea apostolica, a căror'a bisericile din orientu suntu radacin'a istorica și trunchiulu principalu. Căci, prin raportu cu orientulu, noi putemu aplicá testnalu cá faptu istoricu, la fia-care biseric'a a Europei, fara a acceptá pre cea de Rom'a ; cuvinte-le st. apostolu Pavelu : Non tu radicem portas, sed radix te (Nu porti lu radacin'a, ci radacin'a te pórtá). Indrasniti a ve adresá lumei crestine in acestu stilu de acést'a „minciuna premeditata“, ca iesuitii insisi au recunoscutu *) cá basa a dis-ciplinei vóstre acestei nóue, acést'a-i cu atát'a mai multu neiertata, ca voi cunósceți mai bine insiela-ciunea pre care n'au cunoscut'o unii dintre predi-cesórii vostri.

In favórea ignorantiei loru asupr'a acestui subiectu se iérta din tóta inim'a insasi lui Grigoriu alu VII și mai de siguru st. din evulu mediu. I au fostu victim'a acestei violenți prodigióse, acestei patimi a occidentului. Inse voi aveti aceeași seusa. Pentru ce imitati pre Grigoriu alu VII și nu pre Grigoriu I, ce nu pretindea nici o suprematia asu-

*) Studii religióse prin parintiá societății lui Iisusu nr. 47 la Foulches.

pr'a confratiloru sei episcopi și considerati acel'a-si titlu desiertu de episcopu universalu cá unu stig-matu (buba) a lui Antichristu ? Ascultati-lu : in isto enim scelesco vocabulo consentire nihil aliud est quam fidem perdere. (La acést'a infernala voce nimenea altulu nu este a consimti fara a perde credinti'a) și aiurea unde scrie episcopiloru cari consimtia la acést'a usurpatia : Vobis substrahitur quod alteri plusquam ratio exigit proebetur, (se sub-trage dela voi aceea ce altui cu mai multa ratiune se pretinde a i se concede).

„ . . . Si enim universalem me papam ve-stra sanctitas dicit negat se hoc esse quod me fa-tetur universum. (Deci déca sanctitatea vóstra me numesce papa universalu néga a fi aceea ce uni-versalu me marturisesce). Si inca, căci elu nu se osténesce nici odata de a insistá asupr'a acestui punctu : „Ego autem fidenter dico quia quisquis se universalem sacerdotem vocat vel vocari desiderat, in elatione sua Antichristum praecurrit, quia su-perbiendo se coeteris praepōnit. (Deci eu cu cre-dinti'a dicu pentru ca celu ce se numesce preotu universalu seu aru dori a se numi in ingámfarea sea, precurge pre Antichristu, pentru ca prin man-dria se pune mai pre susu de cei'a-lalti).

Pre cine deci trebuie a ascultá, pre voi seu pre anticulu și sántulu vostru predecesoru ? Elu privea cá unu ce de respinsu aceea ce voi pretin-deti, nunumai prin cuvinte dara prin fapta in scriso-riile vóstre, la care, dupa cuvintele st. Grigoriu, nici unu episcopu nu s'aru supune fara dauna in credinti'a, fara a depune din episcopatulu seu, fara a se face complice la venirea lui Antichristu.

(Va urmá.)

A vorbitu on d. Codrescu foarte multu de aliantia israelita. V'amu spus, si mai repetim ca, si noi suntemu ingrijiti de acelu spriginu mare, care l-lu gasescu ebreii langa aliantia israelita. V'amu mai spus ca aceea aliantia bate la tote usiele, si voiu veni a ve mai spune ca in privinta acesi'ia chiorn statele cele mai mari suntu espuse la asemenea mijlociri. Aceste mijlociri suntu pre tota dia; chiaru in septemân'a trecuta unu deputatu alu aliantiei israelitoru din Americ'a s'a dusu la presedintele stateloru Unite si i-a cerutu a interveni langa imperatorele Russiei ca se ia mesuri mai blânde si a revoca dispozițiunea luata de a isgoni 2000 familii de jidani din Basarabi'a Russeca. Vedeti, dloru pâna unde mergu!

Din acestea inse nu resulta ca noi trebuie se ne plecâmu capulu: din contra noi venim si dicem: *Guvernulu actualu necontenitu si pretutindene a cantatu se lumineze Europ'a si se respunda asertioniloru aliantiei israelite care dice ca in tiér'a noastră esista persecutiuni religioase. Pretutindene, dloru, si guvernulu si agentii tieroi in strainatate au esplicatu si au spusu ca aci nu e o cestiune religioasa, ci e o cestiune economica, o cestiune nationale.*

Prin urmare suntemu cu totul de acordu cu on. d. Codrescu, care ni-a aretatu reulu. On. d. Codrescu a citatu mai multe fapte dintr'o brosiura, care a aparutu la Parisu si care apera Romani'a despre imputarile ce i se facu. Aci n'a fostu dreptu on. d. Codrescu, căci D-sea scie foarte bine cine a scrisu aceea brosiura si cum a estu ea. Aca brosiura apera Romani'a tocmai precum o apera si guvernulu actualu. Scie foarte bine d. Codrescu acesi'a.

Vomu mai spune inca ceva spre siguranti'a D-vostre, e ca in noi'a ceni s'a adresatu de reprezentantii unoru poteri, in favoera evreiloru, eu mi-amu luat libertatea mare de a responde ca nu li cunosc competenti'a, si apoi D-vostre veti vedea ce amu mai dîsu: amu aপরatu cătu amu potutu drepturile tieroi, si amu cautatu se lumineze Europ'a. Aliantia israelita dice: aliantia israelita are mâna lunga; si au fostu unele din persoanele diplomatice cari au dîsu ca, guvernulu trebuie se cada, fiindu ca a respunsu astufeliu. Ei bine, dloru, ministeriulu nu a cadutu, si potu asigurâ pre d. Codrescu, ca ministeriulu nu va cadé din cauza ca nu tiene sêma de pretensiunile aliantiei israelite, ilu asigurâ, pentru ca amu convictiunea, care amu capetat'o cându amu fostu in strainatate, ca Europ'a in statele ei are ministri cu animi de crestini, si sciu a întielege cestiunea astufeliu cum este, iera nu cum li se arêta de cei interesati (aplause). Gresiâl'a noastră a fostu inse că pre de o parte amu venitu cu proiecte de legi cari au speriatu Europ'a, si pre de alta parte nu ne-amu pusu sei aretâmu drepturile natiunei si suferintiele ei. Pre acestu teremu se ne punemu, dloru, iera nu se ceremu numai dela ministri că ei se esecute, ci se ne punemu impreuna cu ministri se aretâmu adeverat'a stare a lucruriloru acelei Europe care nu le-a cunoscutu si pre de alta parte se otarimû acêsta cestiune intr'unu chipu conformu cu interesele tieroi, si totu-odata cu ideele europene. Nu ni este permis, dloru, noue cari traimu in mijloculu acestei Europe, se avemu alte idei; trebuie se facemu o stare de lucruri care pre de o parte se tiena sêma de drepturile tieroi, iera pre de alta parte se lumineze si se impinga pre Europ'a a tiené si ea sêma de ele. Nu potemu noi se ne punemu in stare de opunere cu Europ'a intrêga; datorit'a noastră este se o lumina'mu, si, cum amu mai dîsu, se o facemu se tie sêma de durerile noastre. Si ve asigurâ, ca ministeriulu nu a facutu alt'a, decâtu acesi'a, si totu-odata ve incredintiezu ca Europ'a a întielesu ca acesi'a este o cestiune ce merita a fi studiata, ca nu se cuvino se fimu condamnati ca in anulu trecut, fâra a fi ascultati. Eata unu mare progresu facutu in opiniunea Europei; se ne folosim de acêsta ocaziune si se otarimû cestiunea, inse impreuna cu D-vostre. Diuarele streine din timpu in timpu reproducu cuvinte neesacte, si d. Codrescu va cetitu mai multe corespondintie ale unoru membri ai comunitatii israelite. Ei bine, dati mi voia se ve facu o declaratiune, si o declaratiune care in tote impregiurarile ve-ti gasi-o esacta: fiti incredintiati că sub Carolu I. numai romanismulu va fi cultivatu, si numai romanismulu va prosperâ. (aplause). Eata, D-loru, declaratiunea ce trebuie se facu, nu domnului Codrescu, ci sântului adeveru.

Acestea odata dise, vinnu la partea a d'ou'a, in privinta miscârilor facute de ebrei in tiéra. Ei bine, D-loru, ce se le facemu? Suntu 400,000; aceste 400,000, traescu in tiéra constitutionalu, cu dreptulu de asociatiune, cu dreptulu de libertatea preseii. Cum voiti că noi se impedecâmu miscarea lor? ce se facemu noi? ei facu reu si totu ei se adresêza la streini! si ve asigurâ ca nu a facutu jideviloru din Romani'a nimeni mai multa reu de cătu aliantia israelita: si in căta vreme se voru adresâ la streini, ei voru fi unu poporu care, cum au dîsu d. Codrescu, se tiene la pândia că se ne lovêsea in momentul celu mai greu. Ei in totud'un'a nu voru putea dobândi nimicu dela noi, pentru ca atunci nu este nimic'a decâtu o nationalitate care cânta sa se apere de o alta nationalitate.

Acestea odata dise, suntu multiamitu ca d. Codrescu a bine-voitu si nu a facutu o interpelare, ci a pusu inaintea D-vostre cestiunea ebreiloru, cestiune care preocupâ pre guvernulu totu atâtu, cătu si pre D-vostre. In tiéra ayemu misiunea se apêrâmu drepturile si demnitatea Romaniiei si totu-odata si onôrea ei, pentru ca se nu lasâmu că Europ'a se cređa ca suntemu unu poporu barbaru. Asiâ dera cestiunea nu se pôte hotari de cătu impreuna cu D-vostre. D. Codrescu v'a spusu multe cari suntu esacte; b'ine-voiesca D-sea acum se faca o propunere care cređu ca va fi mai fericita de cătu aceea care a fostu facuta de mine anu; si ve rogu bine-voiti a primi propunerea dlui Codrescu, care cređu ca va fi: se'u de a rândui o comisiune parlamentara, s'au ca se faca unu proiectu de lege; si atunci, atunci impreuna cu D-vostre vomu lucrâ si ve vomu dá si noi tote luminele noastre. Vedeti dera ca nu voimû că D-vostre se treceti la ordinea dilei, din contra, dicem ca guvernulu trebuie se lucreze impreuna cu Camer'a in deplin'a armonia, si trebuie sa se lumineze si o parte si alt'a.

Ve declaru dera in chipulu celu mai pozitivu ca durerile tieroi suntu si durerile noastre, ca ingrigirile D-vostre suntu si ale noastre; totu ce este cu putintia, totu ce permite legislatiunea actuala amu facutu si vomu face. Socotescu ca si pentru interesele noastre in intru si pentru onôrea de efara, cestiunea merita unu interesu mai mare, de-si discursulu domnului Codrescu este interesantu in aceea numai ca a chiamatu atentiunea D-vostre, aducendu cestiunea din non pre tapetu. Asiâ dera ve rugâmu, luati cestiunea si o tratati, căci din nenorocire, on. dlu Codrescu a facutu ceea ce facu si altii, necontenitu a aretatu bôla, dera nu a indicatu si mijlocele de vindecare; a criticatu tote mesurile administrative, dera nu ne a spusu cari altele se luâmu. Vedeti tribunale cari intâlnescu vagabondi si gonescu, sale, comune cari nu i primescu in sinulu lor. Administratiunea se trezesce cu sute de vagabondi si ebrei si de alte nationalitati, si nu avemu nici unu mijlocu de a scapa de acesti vagabondi. Amu voitu se intocmimû ceea ce in Angiia esista, unu stabilimentu de vagabondi, si atunci a-ti veditu cum in tiéra s'a dîsu ca voimû se colonisemû Dunarea cu evrei, cându sciau bine ca evrei nu lucrêza pamentulu.

De alta parte, in strainatate, amu fostu acuzati ca voimû se departâmu acolo populatiuni intregi intr'unu punctu departatu din care voimû se facemu o noua Caiena.

Astufeliu fiindu, inca odata ve rogâmu, domniloru, veniti in ajutoriulu nostru, este o cestiune care merita tota seriôs'a luare aminte a D-vostre, se indreptâmu o stare de lucruri in care, o repetu, trebuie se tienemu sêma si de interesele tieroi si de ideile civilizatiunei moderne pre cari nu se cuvino noi se le despretuimû.

(Va urmâ)

Invitare de prenumeratiune

la opulu istoricu intitulatu:

„Vechi'a metropolia ortodoxa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei” — (unu tomu.)

Dêca strabunii nostri s'aru fi ingrigitu mai bine pentru insemnarea acteloru loru nationali, bisericesci si politice, a vietiei loru proprie: astadi nu amu mai fi necessitati a orbeca intru intunecatu mai fâra nici unu picu de lumina propria, fiindu avisati la licuriturile ce abiâ ni le impartasiescu alte lumini straine, si cu atât'a mai putienû amu fi

devenitu in fatal'a positiune, de a ne vedea chiaru si originea si nationalitatea disputându-se de cătra cei straini. Ei bine, dêca ei din cause mai multu mai putienû justificatiune, nu-si putera implini detorint'a acesi'a fatia cu sine si cu posteritatea: urmêza că si noi stranepolii loru, inca se stâmu cu mânilu in sinu si se lasâmu pre urmatorii nostri in aceeasi intunecime ôrba despre actele nostre? Acei'a inca se mai potu escusâ cu vitregitatea temporiloru sub cari gemura pentru neactivitatea loru in asta directiune; dara noi cesti de astadi ôre cu ce ne-amu mai scî escusâ pentru nepasârile nostre? Nimic'a chiaru nu aru vorbi pentru, ci tote in contra noastră, încâtu ne-amu face vinovati de blaste-mele cele mai meritate ale descendentiloru nostri.

Pre lânga acestea se scie in comunu, ca venitoriulu unui poporu, că si alu unui individû, resulta esentialmente din presintele si trecutul aceluia; cum vomu puté deci resolve noi problemele venitoriulu nostru, dêca nu ne vomu scî presintele si trecutul, si acestea cum le vomu scî dêca nu ne vomu adoperâ a le insemnâ cu tota seriozitatea si acurateti'a?

Eca dara totu atâtea cause pentru de a fi activi pre tote terenele vietiei nostre nationale, pentru de a ne insemnâ tote actele mari si mici, spre binele nostru si alu urmatoriloru nostri!

De atari convingeri erâ petronsu subscrisulu cându se apucâ de compunerea opului seu: „Vechi'a metropolia ort. romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei”, carele terminându-se dejâ si facendu-se dispusetiunile necesarie pentru de a se pune sub tipariu, si ia voia a-lu recomandâ onor. publicu românu spre bine voitôrea primire si caldurôs'a spriginire a aceluia.

Opulu acesi'a istoricu, precâtu bisericescu pre atâtu si nationalu, de sine statatoriu, contine date istorice despre metropoli'a prementionata, si anumu: 1) despre esistenti'a, originea, pusetiunea, jurisdietiunea, si metropoliit' vechi-i metropoliit' a Transilvaniei, dela inceputu pâna la suprimare-i, prin care se dovedesce ca ea e un'a din cele mai antice metropoliit' de astadi; 2) se espunu tote incercârile, nesuintiele, toti pasii căti fi facura româniit' ortodocsi pentru restaurarea vechiei loru metropoliit', si 3) se arêta tote actele ce urmara dela restaurarea metropoliit' amentite pâna in tempulu de facia, pre scurtu: opulu susu mentionatu cuprinde in sine intrêga istoria a vechiei metropoliit' ardelene, dela inceputu pâna astadi, încâtu acesi'a se pôte scî din datele ce ne stau la dispusetiune.

Pôte ca inca si mai de multu aru fi trebuitu se iése cartea acesi'a la lumina, in sa scimû ca ad impossibilita non datur obligatio.

Cartea acesi'a va cuprinde camu la 25—26 côle, va avé formatu placutu in 8-vu, si va est de sub tipariu cam pre la mijloculu lui Martiu 1870 cându se va puté tramite on. prenumeranti.

Pretiuulu unui exemplariu este numai 1 fl. 50 xr. v. a. unu pretiu destulu de moderatu facia cu cuprinsulu si voluminasitatea cartii, si prenumeratiunile suntu de a se tramite la subscrisulu celu multu pâna in finea lui Martiu 1870. *)

Sa biu in 23 Decembre 1869.

Nicolau Pope'a.
Protos. archid.

*) Prenumeratiuni primesce si Redactiunea nostra si dupa cum aflâmu, s'au facutu dispusetiuni, că sa se pôte prenumerâ si la dd. Protopopi. Red.

Edictu.

Nr. prot. 229. 1869.

Maria Capot'a din Hendorfu legitit'a socia a plugariului Ioanu Mant'a din Trapoldu, scaunulu Sighisioerei, ambii de religiunea gr. or., carea de unu anu paresindu pre barbatulu seu s'a perdutu, de nu se scie nimic'a de ea, se citeza prin acesi'a, că in terminu de unu anu si o dl dela datulu de mai josu sa se infacisiez la subscrisulu scaunu protopopescu că foru matrimoniale, căci la din contra actiunea barbatului ei si in absentia ei se va pertractâ si otari dupa legi.

Sighisôr'a, in 27 Decembre 1869.

Forulu scaunulu prot. gr. or. alu Sighisioerei.

Zacharia Popu,
Protopreshiteru.

(30—1)